

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคาดหวัง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม
3. แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชน
4. สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. กรอบแนวคิดในการศึกษา

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคาดหวัง

1. ความหมายของความคาดหวัง

ได้มีนักวิชาการได้ให้ความหมายของความคาดหวังไว้ดังนี้

สมยศ นาวิการ (2522 : 391 – 392) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า หมายถึง ความเชื่อเกี่ยวกับความน่าจะเป็น ที่พฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ความมากน้อยของความเชื่อ จะอยู่ภายในช่วงระหว่าง 0 (ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งเลย) และ 1 (มีความแน่ใจว่าการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ)

พิมพ์ประไพ ดิษฐวงศ์ (2539 : 6) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า (Expectancy) หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็นด้วยวิจารณญาณเกี่ยวกับความคาดคะเนหรือการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรจะมี ควรจะเป็น ควรจะเกิดขึ้น (Effort) เพิ่มขึ้นจะนำไปสู่ผลงาน (Performance) ที่ดีขึ้น

เฮนรี เอ เมอร์เรย์ (Henry A. Murray ; อ้างถึงในวนิดา วรรณเจริญ. 2540 : 20) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า หมายถึง ระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหวังว่าจะทำได้ และความคาดหวังนั้นเป็นระดับที่บุคคลปรารถนาจะ ไปให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการทำงานแต่ละครั้ง

ภานูมาศ พรหมเผ่า (2541 : 10) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดและการคาดการณ์ของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด โดยสิ่งนั้น ๆ อาจจะเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมก็ได้ ความรู้สึกนึกคิดหรือการคาดการณ์นั้น ๆ จะมีลักษณะเป็นการประเมินค่าโดยมาตรฐานของตนเองเป็นเครื่องวัด การคาดการณ์ของแต่ละบุคคลแม้จะเป็นการให้ต่อสิ่งที่เป็นรูปธรรมหรือนามธรรมชนิดเดียวกันก็อาจจะแตกต่างกันออกไปได้ ทั้งนี้แล้วแต่ภูมิหลังประสบการณ์ความสนใจ และการเห็นคุณค่าความสำเร็จของสิ่งนั้น ๆ

เบญญา นิลาบุตร (อ้างถึงในวงศ์จันทร์ จันทรวงษ์. 2544 : 15) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า หมายถึง ความคิดเห็นและความต้องการของบุคคลที่คาดหวังว่าจะได้รับ

วงศ์จันทร์ จันทรวงษ์ (2544 : 15) ได้ให้ความหมายของความคาดหวังว่า หมายถึง ระดับของผลงานหรือสิ่งที่บุคคลคิดว่าจะสามารถกระทำได้ และปรารถนาที่จะเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนตั้งไว้

กล่าวโดยสรุป ความคาดหวัง หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดหรือความคิดเห็น ด้วยวิจรรย์ญาณเกี่ยวกับความคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าควรจะมี ควรจะเป็น ควรจะเกิดขึ้น อันจะนำไปสู่ผลงานที่ดีขึ้น

2. เป้าหมายของความคาดหวัง

ได้มีนักวิชาการได้กล่าวถึงเป้าหมายของความคาดหวังไว้ดังนี้

เอดวิน (Edwin Locke ; อ้างถึงในสุภักญาณี สุขสำราญ. 2544 : 16) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของความคาดหวังว่าเป็นการที่จิตใจของมนุษย์เรานั้น โดยธรรมชาติจะถูกกระตุ้น โดยเป้าหมาย ให้ต้องแสดงพฤติกรรมตามเป้าหมายและความตั้งใจของตน เพื่อนำมาสู่การบรรลุเป้าหมายให้สำเร็จ เนื่องจากมี 1) มีความรู้สึกผูกพันตนเอง กับเป้าหมายของการปฏิบัติงานที่ตั้งเอาไว้และตนเอง มีส่วนร่วมในการตั้งเป้าด้วย จึงยืนหยัดที่จะกระทำงานบรรลุผลสำเร็จ 2) เป้าหมายที่มีความยากจะจูงใจให้คนทำงานได้ผลงานดีกว่าเป้าหมายง่าย 3) เป้าหมายที่มีความเฉพาะเจาะจงย่อมจูงใจให้ทำมากกว่าเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน 4) สิ่งจูงใจ

ให้ทำงานจะ **ไม่มีความหมายต่อเป้าหมายหากไม่ได้ผูกพันสิ่งจูงใจไว้กับเป้าหมาย**

วีระรัตน์ กิจเลิศไพโรจน์ (2549 : 65 – 67) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของ ความคาดหวังว่า เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ความคาดหวัง ซึ่งเกิดจากการสื่อสารถึงกันเองของ ลูกค้า เช่น คำแนะนำจากเพื่อน การพูดถึงของบุคคลรอบข้างหลังจากได้ไปใช้บริการ โดย การสื่อสารหรือคำพูดที่เกิดขึ้นนั้นอาจเป็นไปในทางที่ดีหรือไม่ดีก็ได้

อำเภอ จันทร์เงิน (2544 : 12 – 13) ได้กล่าวถึงเป้าหมายของ ความคาดหวังว่า บุคคลมีความต้องการและมีความคาดหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นจึง ต้องพยายามกระทำการด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งเพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองตามที่ตั้งความหวังไว้นั้น บุคคลก็จะได้รับความพึงพอใจและ ขณะเดียวกันก็คาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นไปอีกเรื่อย ๆ

พิทนรินทร์ คำภิชัย (2538 : 21) ได้กล่าวไว้ว่าเป็นความเชื่อของมนุษย์ที่มี อยู่ในตัวบุคคลทุกคนที่ตั้งใจทำอะไรแล้วจะมีความคาดหวังว่าคงได้รับผลตอบแทนอย่างใด อย่างหนึ่งที่ทำนายไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นกำลังใจที่จะนำไปสู่ความภาคภูมิใจของตนเองตาม ความสามารถที่มีอยู่ของบุคคลนั้น ๆ จะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับภาระการกระทำและกลยุทธ์ใน การใช้สติปัญญาที่มีเป้าหมาย

กล่าวโดยสรุปเป้าหมายของความคาดหวัง มีดังนี้ 1) มีความรู้สึกผูกพันตนเอง ยินยอมที่จะกระทำจนบรรลุผลสำเร็จ 2) เป้าหมายที่มีความยากจะจูงใจให้คนทำงานได้ดีกว่า เป้าหมายง่าย 3) เป้าหมายที่มีเจาะจงจะจูงใจให้ทำมากกว่าเป้าหมายที่ไม่ชัดเจน และ 4) ต้อง ผูกพันสิ่งจูงใจไว้กับเป้าหมาย

3. องค์ประกอบของความคาดหวัง

วิกเตอร์ วรูม (Victor H. Vroom ; อ้างถึงใน รักชนก โสภพิศ. 2542 : 68-69) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของความคาดหวังมีองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. Valance หมายถึง ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อผลลัพธ์ของการกระทำ ที่เกิดจากการทำงานระดับความพอใจที่บุคคลคาดหวังจะมาจากทำให้คุณค่าต่อการทำงาน ถ้าเป็นงานที่มีคุณค่าสูง ก็จะมีค่าความพึงพอใจสูงมากตามด้วย

2. Instrumentality หมายถึง สื่อ เครื่อง อุปกรณ์ วิธีทางที่นำไปสู่ผลลัพธ์ ที่น่าพอใจ

3. Expectancy หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้น ๆ บุคคล หรือ

อินทรีย์มีความต้องการหลายสิ่งหลายอย่าง ทุกชีวิตพยายามดิ้นรนแสวงหาอย่างน้อยที่สุดก็คือ ความต้องการ อาหาร เสื้อผ้า ที่อยู่อาศัยและยารักษาโรค เมื่อชีวิตเหล่านั้นได้รับการตอบสนอง ความต้องการแล้วก็มีมีความต้องการระดับสูงขึ้น ไปเรื่อย ๆ จากความต้องการหลายสิ่งหลายอย่างนี้เองทำให้เกิดความพยายามกระทำดำเนินการด้วยวิธีหนึ่งวิธีใดด้วยมือหรือเครื่องมือ อย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้บรรลุความพอใจหรือเพื่อให้ได้รับผลของการดำเนินการตามที่ได้ แสดงความพยายามนั่นเอง เรียกว่า ความคาดหวัง

สรุป องค์ประกอบความคาดหวัง คือแรงจูงใจที่เกิดจากบุคคลที่มีความต้องการหลายอย่าง และเชื่อว่าถ้าดำเนินการวิธีนี้จะได้รับผลตอบแทนเช่นนั้น เมื่อเชื่อแล้วก็ตัดสินใจกระทำ ส่วนผลที่ได้รับเป็นอีกเรื่องหนึ่งซึ่งอาจจะทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจก็ได้ แต่มีแรงจูงใจให้ทำงานตามความเชื่อจะเป็นอย่างไรก็ตาม

4. ลักษณะของความคาดหวัง

วิกเตอร์ วรูม (Victor H. Vroom ; อ้างถึงใน รักชนก โสภพิศ. 2542 : 102-103) กล่าวถึงความคาดหวังสามารถ คือ กับสิ่งที่ทำได้จริง (Expectancy and availability) ความคาดหวัง กับสิ่งที่ทำได้ มีอิทธิพลต่อความต้องการ กล่าวคือ เป็นตัวบั่นดาลให้ความต้องการมีความรุนแรงมากหรือน้อย

1. ความคาดหวัง (Expectancy) ความคาดหวังที่น่าจะเป็นไปได้ต่อความต้องการภายใต้อิทธิพลหรือผลรวมของประสบการณ์ในอดีต เช่น จากพ่อแม่ ครู เพื่อน การอ่านสื่อต่าง ๆ มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม เช่น ครูท่านหนึ่งมีความคาดหวังและพลังความต้องการสูงในอันที่จะเป็นครูดีเด่นของอำเภอ แต่ถูกเสียดสี ถูกผู้ใหญ่บางคนกลั่นแกล้ง ถ้าไม่มากนัก ความคาดหวังอาจจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง ก็ไม่ถึงกับเกิดความท้อถอย แต่ถ้าถูกขัดขวางหนักเข้า จะทำให้แรงจูงใจไม่มีพลังเหลืออยู่เลย ถ้าประสบการณ์ที่ไม่ประสบความสำเร็จมีปริมาณที่สูงถึงจุด เขาก็จะเลิกล้มความพยายามที่จะไปถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

2. สิ่งที่ได้จริง (Availability) สิ่งที่ได้จริงเป็นตัวกำหนดความสำเร็จ จุดมุ่งหมายที่ความสามารถจะขึ้นไปถึงได้ของความ ต้องการ เช่น ถ้ามีแสงสว่างที่จะอ่านหนังสือให้จบเล่ม แต่บังเอิญไฟดับ ไม่มีแสงสว่าง จึงมีความคับข้องใจจึงต้องเข้านอนแทน การอ่านหนังสือจะเป็นไปได้ว่า สิ่งที่จะทำได้จริงนั้น เป็นผลมาจากสิ่งแวดล้อมสิ่งใหม่ ถ้าไม่สร้างความพอใจเพื่อให้ถึงจุดมุ่งหมายได้ ความไม่สบายใจก็ยังคงมีอยู่และในที่สุดก็เลิกล้ม

ความตั้งใจ

สรุป จากความคิดเห็นของผู้ศึกษาเมื่อความคาดหวังไม่สมหวัง ถึงแม้จะมีแรงจูงใจก็ตามย่อมจะมีบ้าง บางครั้งไม่ประสบผลสำเร็จ หรือไม่ได้ผลตามที่คาดหวังไว้ เพราะมีอุปสรรคบางประการซึ่งอาจจะคาดไม่ถึง เมื่อพบกับความไม่สำเร็จ บุคคลย่อมจะแสดงออก

2 ลักษณะ คือ

1. เกิดความย่อท้อ ท้อแท้ เบื่อหน่ายไม่กล้าทำอีกหรือหลบหนีไม่ยอมทำอีกเลย
2. พยายามหาทางศึกษาข้อบกพร่องเพื่อแก้ไขแล้วพยายามค้นหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อทำให้งานนั้นสำเร็จให้จงได้

ความคาดหวังความสำเร็จในการทำงาน ทำให้บุคคลมีความมั่นใจในการทำงานของตนมากยิ่งขึ้น ถ้าเขาคาดหวังว่าสิ่งที่เขาจะทำนั้นประสบความสำเร็จอย่างแน่นอน เขาก็จะตั้งใจทำงานให้ดียิ่งขึ้น มีกำลังใจที่ปฏิบัติงานนั้น เป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของความสำเร็จจะมีมากสมกับความคาดหวัง

แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม

จากรายงานแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดมแผนสามปี พ.ศ. 2549 – 2551 (2551 : 9 – 10) ขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดมได้กำหนดคนโยบายแนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดังนี้

1. การพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐาน เป้าหมายเพื่อก่อสร้างและซ่อมบำรุงโครงสร้างพื้นฐานในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความสะดวกและมาตรฐาน เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์ด้านอื่น ๆ ให้ประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านคมนาคมขนส่ง ด้านความสงบเรียบร้อย และความสงบสุขของประชาชนและด้านเศรษฐกิจ มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) การก่อสร้างและปรับปรุงบำรุงถนน สะพานท่อระบายน้ำ ให้เป็นไปด้วยความสะดวก 2) ก่อสร้างและขยายเขตการบริการประปา 3) การเพิ่มปริมาณไฟฟ้าให้เพียงพอ และ 4) การทำความสะอาดขุดลอกและวางท่อระบายน้ำ

2. การพัฒนา คุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคม มุ่งพัฒนาและส่งเสริมสร้างทักษะของคนภายในชุมชนทั้งทางด้านจิตใจ ด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านกีฬา ให้มีคุณภาพและพึ่งพาตนเองได้มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้

1) การพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น 2) การพัฒนาและส่งเสริมการศึกษา และ 3) การพัฒนาและส่งเสริมด้านกีฬาและการนันทนาการ

3. การพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน มุ่งส่งเสริมให้ประชาชน ได้มีส่วนร่วมรับรู้ แสดงความคิดเห็นหรือทำงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล อันจะเป็นการสร้างความสำนึกให้ประชาชน ได้ตระหนักว่าองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรของประชาชน และให้ความสนับสนุนในการดำเนินงานขององค์กรอย่างพร้อมเพรียงกัน มีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) จัดฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่แกนนำของชุมชนให้มีส่วนร่วมในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในทุกด้าน 2) วางแนวทางการบริหารงานชุมชนย่อยให้เป็นลักษณะการพัฒนาชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งโดยขอความสนับสนุนจากหน่วยงานราชการน้อยที่สุด และ 3) เพื่อปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เน้นในการกระตุ้นชุมชนให้เกิดการคิดเป็น ทำเป็นเพื่อพัฒนาชุมชนของตนให้เข้มแข็ง

4. การพัฒนาระบบการบริการด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาระบบการจัดการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม อันพึงปรารถนาร่วมกันของประชาชน เพื่อให้ผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีสุขภาพอันสมบูรณ์และมีความปลอดภัยจากโรคระบาดอันจะคุกคามประชาชนมีแนวทางการพัฒนา ดังนี้ 1) จัดให้บริการด้านสุขภาพอนามัย โดยเน้นการส่งเสริมป้องกันมากกว่าการรักษาพยาบาล 2) ส่งเสริมการพัฒนาอนามัยสิ่งแวดล้อม และ โภชนาการ และ 3) รณรงค์ ป้องกันให้ประชาชนตระหนักถึงโรคติดต่อร้ายแรง อย่างต่อเนื่องและแนะนำแนวทางการป้องกันส่งเสริมความรู้ด้านสุขภาพอนามัยของชุมชน

สรุปได้ว่า แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดมนั้นเกิดจากความเดือดร้อนและความต้องการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ซึ่งแนวคิดได้ก็ตามหากต้องการความสำเร็จในการพัฒนาให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายหรือนโยบายที่วางไว้หน่วยงานของรัฐจะต้องอาศัยการร่วมมือจากประชาชนที่เห็นความสำคัญของการพัฒนาที่ส่งผลดีวิถีชีวิตของตนเองต่อไป

แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชน

1. ความหมายของการพัฒนา

นักวิชาการ ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้หลายลักษณะดังนี้

สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (2526 : 6) ได้กล่าวไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง การเปลี่ยนแปลงที่มีเป้าหมายแน่นอน ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่มนุษย์เป็นผู้ก่อขึ้น โดยกำหนดทิศทางของการเปลี่ยนแปลง อย่างแน่นอน

วิล ดัจจิตสมคิด (2528 : 1) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่า เป็น ความเจริญก้าวหน้าที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงที่ปรารถนาน้อยให้เป็นที่ปรารถนามากให้ เป็นไปในแนวทางที่ดีกว่าเดิม

ดิน ปรัชญพฤทธิ (2534 : 7) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาไว้ว่า การพัฒนา หมายถึง ความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อม โครงสร้าง กระบวนการและ พฤติกรรมของระบบปัจเจกบุคคลทั้งทางเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม เพื่อสนองตอบต่อข้อ เรียกร้องและความต้องการของมวลมนุษย์ในแง่ของความต้อการขั้นพื้นฐาน

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาหมายถึงการเปลี่ยนแปลงทุกอย่างในสังคมให้ เป็นไปในทางที่ดีขึ้นอย่างมีระบบ จากระดับหนึ่ง ไปสู่ระดับหนึ่ง อย่างเห็น ได้ชัด ซึ่งเป้าหมาย ของการพัฒนานั้นเพื่อให้สังคมได้บรรลุความมุ่งหมาย และเป็นสังคมที่ปรารถนา โดย การเปลี่ยนแปลงนั้นต้องเป็น ไปอย่างถูกวิธีเป็นกระบวนการ มีหลักเกณฑ์ และที่สำคัญที่สุด การเปลี่ยนแปลงที่ดีควรเริ่มจากความต้อการขั้นพื้นฐานของบุคคลในสังคมก่อน

2. ความหมายของการพัฒนาชุมชน

ได้มีนักวิชาการ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน ให้ความหมาย ของการพัฒนาชุมชน ไว้ดังนี้

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2522 : 1-2) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชน สรุปได้ว่าเป็นกระบวนการการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในทุก ๆ ด้าน ทั้ง ทางด้านเศรษฐกิจ การศึกษา สังคมวัฒนธรรม และการปกครอง ให้มีการเปลี่ยนแปลงเพื่อ เป็นการตอบสนองความต้องการตามแผนงานที่กำหนดไว้

โฆสิต ปั้นเปี่ยมรัษฎ์ และสมชาย ทรุสวานสมบัติ (2526 : 227) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนว่า หมายถึง การดำเนินการ โดยวิธีการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อแก้ไขปัญหาทั้งหลายที่บังเกิดขึ้นในชุมชน เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บ ปัญหาความขาดแคลน ด้านสาธารณสุขไปทุกต่าง ๆ ฯลฯ ทั้งนี้เพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้นในทุก ๆ ด้าน รวมถึงการเพิ่มพูนความรู้ ความสามารถให้กับประชาชนให้สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเองให้ได้มากที่สุด

ณัฐพล ชันธไชย (2528 : 21) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนว่า หมายถึง การปรับปรุงมาตรฐานความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชน และการทำให้กระบวนการพัฒนานั้นเป็นกระบวนการที่สามารถดำเนินการต่อไป

ยุวัฒน์ วุฒิเมธี (2531 : 746) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาชุมชนว่า หมายถึง การพัฒนาในทุก ๆ ด้าน (Total rural development) ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความเจริญก้าวหน้าและความมั่นคงของชุมชน

จากทัศนะของนักวิชาการข้างต้นสรุปได้ว่า การพัฒนาชุมชน หมายถึง การเปลี่ยนแปลงชุมชน โดยมีการวางแผนอย่างเป็นระบบ และมีทิศทางที่แน่นอน เพื่อที่จะปรับปรุงแก้ไขสภาพความเป็นอยู่ในทุก ๆ ด้าน โดยเฉพาะสภาพด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นกับความเป็นอยู่ เพื่อให้วิถีชีวิตของคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่สมบูรณ์

3. หลักการพัฒนาชุมชน

วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2523 : 21) ได้กล่าวถึงหลักการพัฒนาชุมชน สรุปได้ว่า หลักการพัฒนาชุมชนมี 21 ประการ ดังนี้ 1) ทำการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับสภาพของชุมชน 2) ให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา 3) การทำงานต้องเป็นแบบค่อยเป็นค่อยไป 4) ให้ความสำคัญกับความสนใจและความต้องการของประชาชน 5) ใช้วิธีดำเนินงานที่สอดคล้องกับหลักประชาธิปไตย 6) การดำเนินงานต้องยืดหยุ่นได้ 7) ทำการพัฒนาให้มีความสอดคล้องกับวัฒนธรรม 8) ทำงานพัฒนาร่วมกับผู้นำท้องถิ่น 9) ทำงานร่วมกับองค์กรหรือสถาบันที่มีอยู่ในท้องถิ่น 10) ใช้เจ้าหน้าที่วิชาการเฉพาะสาขา 11) ทำงานกันทุกคนในครอบครัว 12) การดำเนินการควรกว้างขวางสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

13) ทำการพัฒนาทุกชั้นของสังคม 14) การพัฒนาต้องมีความสอดคล้องกับนโยบายชาติ 15) ต้องทำงานโดยเข้าถึงประชาชน 16) ทำงานพัฒนาความต้องการที่แท้จริงของประชาชน 17) กิจกรรมที่พัฒนาควรเริ่มจากกิจกรรมที่ง่ายไปหายาก 18) ทำงานพัฒนาโดยผ่านกลุ่ม 19) ประสานงานกับหน่วยงานหรือองค์กรทั้งในชุมชนและนอกชุมชน 20) มีการประเมินผลตลอดเวลา และ 21) การพัฒนาชุมชนเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2524 : 235) ได้นำเสนอหลักการพัฒนาเอาไว้ สรุปได้ดังนี้ 1) การพัฒนาต้องยึดหลักความต้องการพื้นฐานของคนเป็นหลัก 2) การพัฒนาต้องริเริ่มและดำเนินการโดยประชาชน 3) การพัฒนาร่วมกับชาวบ้าน ต้องใช้หลักการส่งเสริมให้ชาวบ้านได้พึ่งพาตนเองและมีส่วนร่วมในการทำงานทุกชั้นตอน 4) โครงการและกิจกรรมต้องมีความสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และ 5) การพัฒนาต้องส่งผลไปยังการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของคนในชุมชน

สนธยา พลศรี (2537 : 23 – 24) ได้เสนอหลักการดำเนินงานพัฒนาชุมชนสรุปได้ดังนี้

1. การดำเนินโครงการงานพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องสอดคล้องกับความต้องการอันแท้จริงของประชาชนและเริ่มจากโครงการง่าย ๆ ก่อนสามารถปฏิบัติและเกิดผลที่สำเร็จ
2. โครงการพัฒนาชุมชนนั้น จะต้องเป็นโครงการเอนกประสงค์ คือ มีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาของชุมชน หรือปรับปรุงความสุขความเจริญได้ในหลาย ๆ ด้านพร้อม ๆ กัน
3. การพัฒนาชุมชนนั้นจะต้องเริ่มดำเนินการ เพื่อเปลี่ยนแปลงทัศนคติของประชาชนไปพร้อม ๆ กับการดำเนินการตามโครงการ
4. ต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้น เพื่อเป็นการสร้างพลังชุมชน และจัดรูปหน่วยงานปกครอง หน่วยงานบริหารของประชาชนขึ้น
5. เพิ่มและพัฒนาคุณลักษณะของผู้นำในท้องถิ่นขึ้นตามลักษณะของกิจกรรมและความจำเป็นของชุมชน
6. ยอมรับและเปิดโอกาสให้สตรี เยาวชน ได้มีบทบาทร่วมในโครงการพัฒนาชุมชน
7. รัฐจะต้องจัดบริการไว้ให้พร้อมเพื่อคอยเสริมงานของประชาชน เป็น

หลักประกันในประสิทธิภาพความสำเร็จของงาน

8. การวางแผนงานเพื่อการพัฒนาชุมชนอย่างมีระบบ และมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการการจัดการบริหารงานให้มีความคล่องตัวและนานาชาติได้เข้ามามีส่วนร่วม

9. การดำเนินงานพัฒนาชุมชนควรสนับสนุนให้องค์กรเอกชน องค์กร อาสาสมัครต่าง ๆ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและนานาชาติได้เข้ามามีส่วนร่วม

10. ในการวางแผนเพื่อการพัฒนาชุมชนนั้น ต้องวางแผนการดำเนินงานให้เกิดความเจริญพร้อม ๆ กันไปทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

4. ลักษณะการพัฒนาชุมชน

สนธยา พลศรี (2545 : 26 – 27) ได้กล่าวถึงการพัฒนาชุมชนเป็นการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชน ซึ่งอยู่ในรูปของการบำบัดทุกข์ บำรุงสุข และยังสามารถทำให้คนในสังคมมีความสุขได้ ดังนั้นในการพัฒนาชุมชนมีลักษณะที่สำคัญ คือ

1. การพัฒนาชุมชนนั้นเป็นกระบวนการ (Community development as a process) ตามแนวคิดนี้การดำเนินงานจะต้องต่อเนื่องกันจะขาดช่วงขาดตอนมิได้จะต้องกระทำเป็นกระบวนการ และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในด้านความคิดริเริ่ม การตัดสินใจในการดำเนินงานพัฒนาชุมชน

2. การพัฒนาชุมชน เป็นกรรมวิธี (Community development as a Method) เป็นแนวคิดการสร้างความหวังหรือสร้างภาพพจน์ในการดำเนินงานแก่ประชาชน เพื่อเป็นการสร้างความสนใจและความร่วมมือในการดำเนินงานของประชาชน จะต้องกำหนดวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานให้ชัดเจน (Process and objective) และยิ่งไปกว่านั้นจะต้องกำหนดวิธีเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งด้วย (Means to ends) การกำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้เป็นการสอดคล้องกับนโยบาย

3. แนวคิดในลักษณะที่เป็นโครงการ (Community development as a Program) ตามแนวคิดนี้จะต้องยึดหลักวิธีการและเนื้อหาสาระ (Method and content) ซึ่งหมายความว่า การดำเนินงานพัฒนาชุมชนจะต้องไม่ละทิ้งกระบวนการความร่วมมือของประชาชนและการต่อเนื่องของกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

4. แนวคิดในลักษณะที่เป็นกระบวนการ (Community development as a movement) เป็นแนวคิดในการนำเอาวิธีการพัฒนาชุมชนเข้าไปใช้ดำเนินกิจกรรมบางอย่าง

ภายใต้สถานการณ์ที่ประชาชนบังเกิดความเลื่อมลา ที่สำคัญที่สุดก็คือต้องมีการกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ของชุมชนในการเข้าร่วมกิจกรรม

5. แนวคิดในการพัฒนาชุมชน

สนธยา พลศรี (2537 : 28 – 30) ได้กล่าวถึงแนวคิดในการพัฒนาชุมชนโดยสรุปได้ดังนี้ คนเป็นทรัพยากรที่สำคัญมากที่สุดของชุมชน ปรัชญาของการพัฒนาชุมชน เชื่อมันในพลังความสามารถของคน การดำรงอยู่ หรือการล่มสลายของชุมชน การพัฒนาหรือเสื่อมถอยของชุมชน ขึ้นอยู่กับคนในชุมชนเป็นสำคัญ การพัฒนาชุมชนจึงต้องให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ พัฒนาคอนให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนของตนเองในระดับหนึ่ง การมีส่วนร่วมของประชาชน การพัฒนาชุมชนเป็นการเปิด โอกาสให้ประชาชนในชุมชนได้เข้ามามีความคิด ร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในทุก ๆ ขั้นตอน ทั้งร่วมคิด ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติงานร่วมประเมินและร่วมรับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจจะกล่าวได้ว่าการพัฒนาชุมชนเป็นของประชาชนโดยประชาชน เพื่อประชาชน การมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นแนวความคิดที่สำคัญประการหนึ่งของการพัฒนาชุมชน

1. การช่วยเหลือตัวเองของชุมชน จากศักยภาพและพลังความสามารถของชุมชน การพัฒนาชุมชนเป็นการเสริมสร้างขีดความสามารถของประชาชนและชุมชนให้สามารถที่จะพัฒนา ได้ด้วยตัวเอง การขอความช่วยเหลือจากภายนอกชุมชน ต้องเป็นสิ่งที่เกินขีดความสามารถของชุมชนเท่านั้น เพื่อให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรม และสุขภาพ

2. การใช้ทรัพยากรในชุมชนเพื่อนำมาพัฒนาชุมชนโดยผลประโยชน์ย่อมเกิดขึ้นแก่ชุมชนนั้น ดังนั้นนอกจากการพัฒนาด้านการช่วยตนเองของคนในชุมชน ต้องใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาที่มีอยู่ในชุมชน ไม่หวังพึ่งพาจากภายนอกชุมชนเพราะชุมชนอื่น ๆ ก็มีความจำเป็นที่จะต้องใช้ทรัพยากรเพื่อพัฒนาชุมชนของตนเองเช่นเดียวกันในเรื่องของการใช้ทรัพยากรเพื่อการพัฒนาชุมชนนี้ ส่วนหนึ่งรัฐบาลจะให้การสนับสนุนแต่ก็จะเป็นโครงการขนาดใหญ่ต้องใช้ทรัพยากรมาก เป็นแผนและโครงการที่รัฐดำเนินการผ่านหน่วยงานราชการ ไม่ใช่เป็นแผนและโครงการพัฒนาของประชาชนในชุมชน

3. การริเริ่มของประชาชน การพัฒนาชุมชนต้องเกิดจากความต้องการที่แท้จริงของประชาชนในชุมชน โดยประชาชนเป็นผู้ริเริ่มในการจัดการทำโครงการ ไม่ใช่ถูก

กำหนดโดยบุคคลหรือหน่วยงานนอกชุมชน การดำเนินงานพัฒนาในขั้นตอนต่าง ๆ ต้องให้ประชาชนในชุมชนเป็นผู้รับผิดชอบ หน่วยงานอื่น ๆ ควรเป็นหน่วยงานที่สนับสนุนส่งเสริมเท่านั้น แนวความคิดดังกล่าวนี้ จะเกิดขึ้นได้โดยวิธีการให้การศึกษาแก่ชุมชนจนมีความรู้ความสามารถในระดับที่เรียกว่า คิดเป็น ทำเป็น จนมีความสามารถที่จะค้นหาปัญหา วิธีการแก้ไขปัญหา และดำเนินการแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง

3. ชีตความสามารถของชุมชนและรัฐบาลมีขีดความสามารถจำกัด ทั้งบุคลากร งบประมาณ หรือทรัพยากร ระบบการบริหารและดำเนินงานพัฒนาไม่เพียงพอ ดังนั้น การจะดำเนินงานพัฒนาชุมชนใด ชุมชนหนึ่งนั้นจะต้องคำนึงถึงขีดความสามารถของชุมชน และผู้ที่สนับสนุนคือรัฐบาล เพราะชุมชนที่มีความพร้อมมากก็พึ่งขีดความสามารถของตนเองมาก ชุมชนที่มีความพร้อมน้อย รัฐบาลก็เข้าไปให้ความสนับสนุนมากขึ้น ชีตความสามารถของชุมชนและรัฐนี้จะต้องเป็นสัดส่วนและสอดคล้องซึ่งกันและกัน

4. การร่วมมือกันระหว่างรัฐกับประชาชน การพัฒนาชุมชนจะประสบความสำเร็จได้ต้องเกิดจากการร่วมมือกันระหว่างรัฐบาลและประชาชน ไม่ปล่อยให้ฝ่ายหนึ่งรับผิดชอบเพียงฝ่ายเดียวเพราะทั้งรัฐบาลและประชาชนในชุมชนต่างก็มีขีดความสามารถที่จำกัดไม่สามารถดำเนินงานพัฒนาชุมชนให้มีประสิทธิภาพได้ การร่วมมือระหว่างรัฐบาลและประชาชนนี้ต้องตั้งอยู่ในแนวความคิดของการพัฒนาชุมชน คือการช่วยเหลือตัวเอง การใช้ทรัพยากรในชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชน และการสนับสนุนส่งเสริมของรัฐบาลอย่างเหมาะสม นอกจากการร่วมมือระหว่างรัฐกับประชาชนในชุมชน ยังสามารถขอการสนับสนุนจากภาคเอกชนและชุมชนภายนอกที่พร้อมจะให้การสนับสนุนได้อีก

5. การพัฒนาแบบเบ็ดเสร็จ การพัฒนาชุมชนต้องดำเนินการไปพร้อม ๆ กันหลาย ๆ ด้าน จะมุ่งเพียงด้านใดด้านหนึ่งไม่ได้ เพราะกิจกรรมในการพัฒนาชุมชนมีหลายกิจกรรม การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ต้องสอดคล้องและเป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อการประหยัดแรงงาน งบประมาณ และเวลาที่ใช้ การดำเนินงานพัฒนาชุมชนจึงต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล หน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก ต้องใช้การประสานงานที่ดี จึงจะประสบความสำเร็จ

6. ความสมดุลในการพัฒนาการพัฒนาชุมชน มีกิจกรรมที่ต้องดำเนินการหลายด้านไม่ใช่เพียงกิจกรรมเดียว ต้องดำเนินการไปพร้อมกันทุกด้าน ไม่มุ่งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะเพราะทุกกิจกรรมมีความเกี่ยวข้องกันอย่างใกล้ชิด จึงต้องคำนึงถึงความสมดุลในการพัฒนาด้วย เช่น ความสมดุลระหว่างการพัฒนากับสิ่งแวดล้อม ความสมดุลระหว่าง

ระดับการศึกษา ด้านสภาพร่างกาย จิตใจ รวมถึงเพศและวัย

สรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนนั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของปรัชญา การพัฒนาชุมชนที่ว่า การดำรงอยู่ การล่มสลายของชุมชน หรือการเสื่อมถอยของชุมชน ขึ้นอยู่กับคนในชุมชนเป็นสำคัญ การพัฒนาชุมชนจึงต้องให้คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา คือ พัฒนาค้นให้มีขีดความสามารถในการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยให้ประชาชนเกิด ความคิดริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน โดยให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมใน การดำเนินงานและร่วมรับผิดชอบใน โครงการร่วมกัน ต้องทำให้การพัฒนาชุมชนเป็นแนวคิด ในลักษณะของขบวนการ การเสริมต่อกิจกรรมเพื่อให้ชุมชนเกิดความเคยชินในกิจกรรม ใหม่ ๆ และมีแนวทางสร้างกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อลดภาวะตึงเครียดในชุมชนและทำให้ชุมชน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น

สภาพทั่วไปขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม

จากรายงานแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดมแผนสามปี พ.ศ. 2549 - 2551 (2551 : 3 - 5) ได้กล่าวว่า องค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดมได้รับการยกฐานะจาก สภาตำบลนาอุดมเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดมเมื่อปี พ.ศ. 2539 แบ่งการปกครอง ออกเป็น 17 หมู่บ้าน ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ตำบลนาอุดม อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ดังนี้

1. สภาพทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม อำเภอโพธารอง จังหวัดร้อยเอ็ด ตั้งอยู่ ห่างจากที่ว่าการอำเภอโพธารอง ไปทางทิศตะวันตก ประมาณ 10 กิโลเมตร ห่างจากจังหวัด ร้อยเอ็ด 45 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด ประมาณ 32.06 ตารางกิโลเมตร ตำบลนาอุดมมี ลักษณะภูมิประเทศเป็นพื้นที่ราบสลับกับที่ดอน ซึ่งใช้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วน ใหญ่ เช่น เลี้ยงโค - กระบือ และพื้นที่ราบบางส่วนของตำบลมีการทำนา ทำไร่ ส่วนพื้นที่ ราบสูงมีการปลูกพืชไร่

2. สภาพทางสังคม

จำนวนหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม มีจำนวนหมู่บ้านทั้งหมด 17 หมู่บ้านดังนี้

1. บ้านนาแพง หมู่ที่ 1
2. บ้านโพธิ์สว่าง หมู่ที่ 2
3. บ้านหนองกรุง หมู่ที่ 3
4. บ้านโนนสว่าง หมู่ที่ 4
5. บ้านโคกสะอาด หมู่ที่ 5
6. บ้านหนองม่วง หมู่ที่ 6
7. บ้านโคกกลาง หมู่ที่ 7
8. บ้านถนนชัย หมู่ที่ 8
9. บ้านบึงอุดม หมู่ที่ 9
10. บ้านสี่แยก หมู่ที่ 10
11. บ้านโนนสามัคคี หมู่ที่ 11
12. บ้านสะอาดเจริญ หมู่ที่ 12
13. บ้านโนนศึกษา หมู่ที่ 13
14. บ้านนาอุดม หมู่ที่ 14
15. บ้านบึงคำ หมู่ที่ 15
16. บ้านใหม่สามัคคี หมู่ที่ 16
17. บ้านม่วงคำ หมู่ที่ 17

2.1 ประชากร จำนวนประชากร จากข้อมูลของสำนักทะเบียนราษฎรของกรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย ณ วันที่ 24 เดือนกุมภาพันธ์ 2550 พบว่า ตำบลนาอุดม มีจำนวนทั้งสิ้น 2,817 คน จำแนกเป็นชาย 1,167 คน หญิง 1,650 คน และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,483 ครัวเรือน

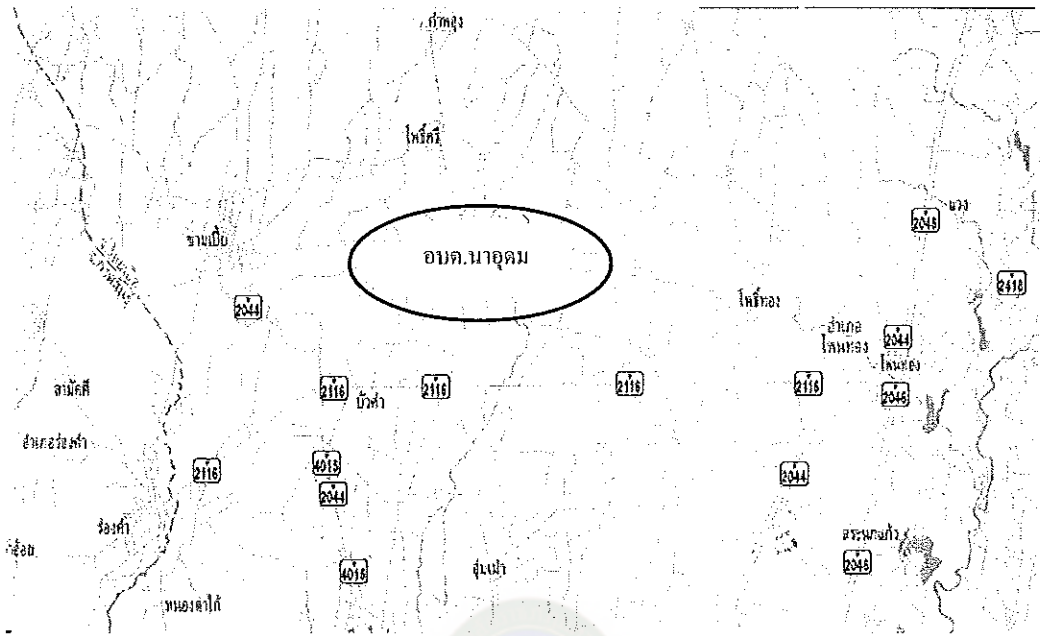
2.2 สภาพเศรษฐกิจ อาชีพของประชากรส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพเกษตรกรรม รายได้เฉลี่ยประมาณ 38,631 บาท/ปี

2.3 การไฟฟ้า มีไฟฟ้าใช้ครบ 17 หมู่บ้าน ประชาชนในตำบลนาอุดม ส่วนใหญ่ได้รับการบริการด้านประปาจากประปาหมู่บ้าน ซึ่งมีความเพียงพอกับความต้องการของราษฎร ส่วนด้านการศึกษาในพื้นที่มีโรงเรียนระดับประถมศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน คือ 1)

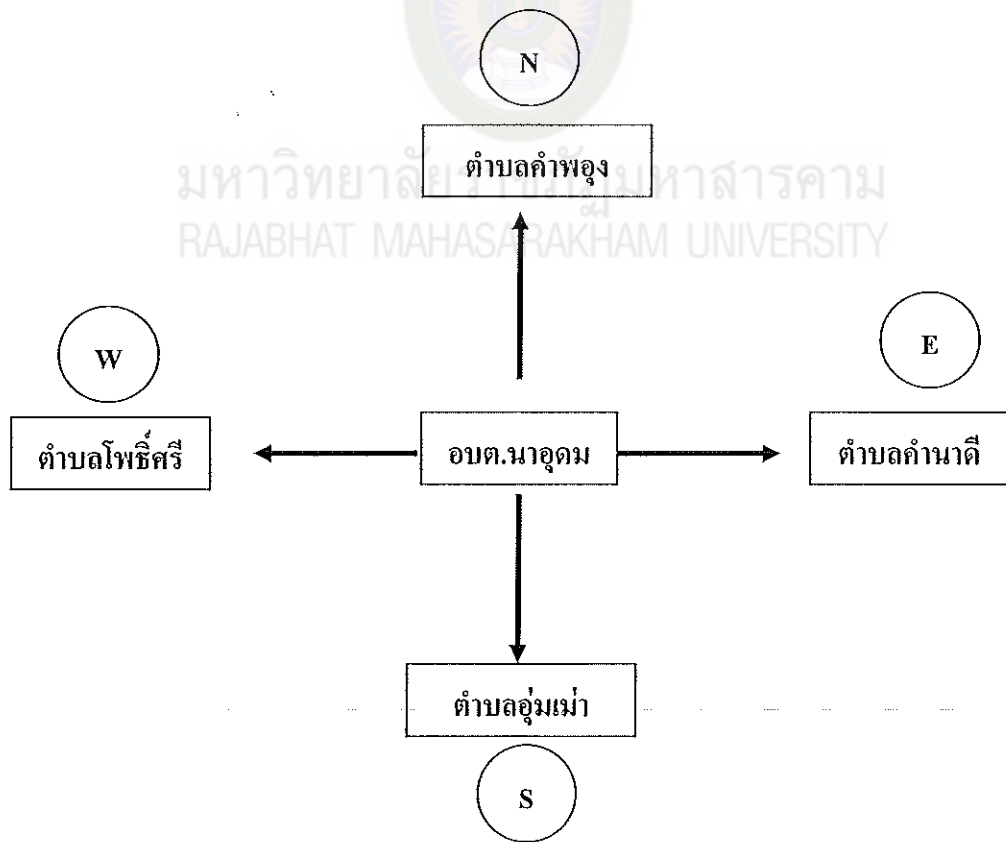
โรงเรียนบ้านสะอาดเจริญ 2) โรงเรียนบ้านโนนศึกษา 3) โรงเรียนบ้านสี่แยก 4) โรงเรียนบ้านม่วงคำ ส่วนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านโนนศึกษา รวมถึงองค์การบริหารส่วนตำบลได้จัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กก่อนวัยเรียน อนุบาล 3 ขวบ จำนวน 4 ศูนย์ คือ 1) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสะอาด 2) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านนาแพง 3) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านม่วงคำ และ 4) ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านสี่แยก ด้านเส้นทางคมนาคม ใช้ถนนลาดยางขององค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยเป็นถนนเส้นทางบ้านสะอาดเจริญ - บ้านนาแพง เป็นถนนสายหลักในการคมนาคม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ภาพที่ 1 แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม

แผนภาพที่ 1 แนวเขตติดต่อองค์การบริหารส่วนตำบลนาอุดม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

รัฐกร สุรงค์พิตร (2543 : 53 - 54) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความคาดหวังของประชาชนต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเชิงดอย อำเภอคอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษา พบว่า ประชาชนมีความคาดหวังต่อการบริหารงานของเทศบาลตำบลเชิงดอย ในทุกด้านของการบริหารงานของเทศบาล กล่าวคือ

1. ด้านการรักษาความสะอาด ประชาชนคาดหวังในเรื่องการรักษาความสะอาดของถนน ตรอก ซอย ทางเท้า ตลอดจนการกำจัดขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาล การป้องกันและระงับโรคติดต่อ การจัดให้มีน้ำสะอาดไว้ใช้บริโภค การเตรียมเครื่องมือเครื่องใช้สำหรับการดับเพลิง การบำรุงรักษาและซ่อมแซมไฟฟ้า บำรุงทางระบายน้ำเพื่อป้องกันความสกปรกจากการอุดตันอยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการรักษาความสงบเรียบร้อย ประชาชนมีความคาดหวังในเรื่องการให้มีบำรุงทางทั้งทางบกและทางน้ำ เรื่องการจัดการศึกษาและให้การอบรมแก่ประชาชนในทุกด้าน การส่งเสริมพัฒนาเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ บำรุงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น จัดให้มีโรงฆ่าสัตว์ การจัดให้มีตลาด โรงพยาบาล หรือสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคคนเจ็บไข้ ตลอดจนคาดหวังในการจัดการสุสานและฌาปนสถาน อยู่ในระดับปานกลาง

ส่วนปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล เช่น เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันของประชากรตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในการบริหารงานของเทศบาลนั้น สามารถสรุปได้คือ เพศไม่มีผลต่อความสัมพันธ์ในด้านความคาดหวังของประชาชน ส่วนอายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีผลต่อความสัมพันธ์ในด้านความคาดหวังของประชาชน

บุรณี สุกศิลป์ (2547 : 56-58) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาคุณภาพชีวิต อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทนที่มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปี ในอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 363 ครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมทางสถิติเพื่อหาความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t -test และ F -test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประมาณร้อยละ 66 มีความคาดหวังในระดับสูงต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลใน

การพัฒนาคุณภาพชีวิต เมื่อพิจารณาระดับความคาดหวังใน 5 ด้าน พบว่า ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านการเมือง และด้านสาธารณสุขโลก มีความคาดหวังอยู่ในระดับสูง ส่วนด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติมีระดับความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง ก่อนไปทางสูง ปัจจัยที่มีผลต่อระดับความคาดหวัง ได้แก่ ระดับการศึกษา อาชีพหลักและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนเพศ อายุ จำนวนสมาชิกในครัวเรือนช่วงเวลาในการตั้งถิ่นฐาน แหล่งที่อยู่พหุพมา และรายได้ไม่มีผลต่อระดับความคาดหวัง

บดินทร์ บุตรดี (2549 : 48-50) ได้ทำการศึกษาความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนของเทศบาลนครนนทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลนครนนทบุรี จำนวน 399 คน การเก็บข้อมูลทำโดยใช้แบบสอบถามและนำข้อมูลไปทำการประมวลผลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ F-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลนครนนทบุรี มีความคาดหวังที่สูงในภาพรวมต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเทศบาลนครนนทบุรี มีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับสูง ปัจจัยที่จำแนกความแตกต่าง คือ เพศ อายุ รายได้ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน

วัชรินทร์ บรรดาศักดิ์ (2549 : 52-53) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชน ต่อการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จำแนกตาม สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนจำนวน 399 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .89 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และ F-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 และเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ้ (Scheffe) ผลการวิจัยพบว่า 1) สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม เพศหญิง ร้อยละ 50.63 มีอายุ 31-50 ปี ร้อยละ 43.61 ระดับการศึกษาปริญญาตรี ร้อยละ 32.83 อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 28.07 และร้อยละ 28.32 รายได้จาก

อาชีพหลักต่อเดือน ต่ำกว่า 5,000 บาท 2) ความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตเทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี โดยรวมอยู่ในระดับความคาดหวังมากทุกด้าน ค่าเฉลี่ย 3.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .62 และ 3) สถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่มี เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การจัดตั้งชุมชนย่อยทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การดำเนินงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบบริการพื้นฐาน ด้วยความโปร่งใสตามหลักการบริหารจัดการบ้านเมืองที่ดีมากขึ้น เพราะว่าในทุกประเด็นประชาชนได้เข้ามามีบทบาทในภาคตรวจสอบการดำเนินงานพัฒนาของเทศบาลมากขึ้น เพราะข้อมูลข่าวสารของการดำเนินงานได้กระจายไปถึงประชาชนอย่างทั่วถึง โดยผ่านตัวแทนของชุมชน คือ ผู้นำชุมชน จึงยอมรับสมมติฐาน

กันตพร ช่วงชิต (2548 : 50-53) ได้ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังของลูกค้าเพื่อนำมาพัฒนารูปแบบการให้บริการของธนาคารพาณิชย์แห่งหนึ่งในอำเภอเมือง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษาพบว่า ความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการบริการของธนาคารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ความพึงพอใจของลูกค้าอยู่ในระดับมากในด้านพนักงานผู้ให้บริการ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านสถานที่ และด้านการส่งเสริมการตลาดของธนาคาร ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจของลูกค้าที่มีต่อการบริการด้านราคา อยู่ในระดับปานกลาง

ความคาดหวังของลูกค้าที่มีต่อการบริการของธนาคารในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อจำแนกเป็นรายด้านพบว่า ลูกค้ามีความคาดหวังต่อการบริการของธนาคารด้านสถานที่และด้านพนักงานผู้ให้บริการ อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนความคาดหวังของลูกค้าที่มีต่อการบริการของธนาคารด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านผลิตภัณฑ์และด้านราคาอยู่ในระดับมาก

อุไร นันทะ (2546 : 140-143) ได้ทำการศึกษาเรื่องความรู้และความเข้าใจในโครงสร้างและความคาดหวังของประชาชนในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา โดยการกำหนดขอบเขตเฉพาะพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองพะเยา จำนวน 3 ระดับชั้น รวม 18 แห่ง แบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 3 จำนวน 1 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล ชั้น 4 จำนวน 4 แห่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 จำนวน 13 แห่ง กำหนดประชากรกลุ่มตัวอย่างในองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละระดับชั้น ระดับชั้น 100 ตัวอย่าง รวม 300 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ เมื่อพิจารณาแยกตามระดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบลพบว่า มีเพียงประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 เท่านั้นที่โดยเฉลี่ยมีความรู้ความเข้าใจในโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

ด้านความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 3 ระดับชั้น ต่างมีความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมากเหมือนกันทุกระดับชั้น โดยองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 จะมีความคาดหวังในด้านการพัฒนาท้องถิ่นและด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอยู่ในระดับมาก และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4 จะมีความคาดหวังด้านการให้บริการสาธารณะอยู่ในระดับมาก

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างภูมิหลังของประชาชนกับผลต่อความรู้ความเข้าใจและความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ยกเว้นภูมิหลังด้านการศึกษาที่ไม่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจ ด้านความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น พบว่า ส่วนใหญ่ภูมิหลังของประชาชนไม่มีผลต่อความคาดหวังในบทบาทหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ยกเว้นภูมิหลังด้านอายุและการเคยมีส่วนร่วมนำเสนอปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นต่อผู้มีหน้าที่รับผิดชอบเท่านั้นที่มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังของประชาชน

มานพ อุบลทิพย์ (2549 : 78-79) ศึกษาเรื่องการรับรู้และความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า การรับรู้ของประชาชนที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้ของประชาชนที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ และวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอนนทบุรี จังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของประชาชนที่มีต่อบทบาทของ

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองปรือ อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ และวุฒิการศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อเปรียบเทียบการรับรู้และความคาดหวังของประชาชน พบว่า ประชาชนมีการรับรู้อยู่ในระดับปานกลาง และมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

เดือน แสงหาทรัพย์ (2544 : 63-65) ทำการศึกษาเรื่องความคาดหวังของประชาชนในแขวงเมืองรายจากการให้บริการของเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า ประชากรกลุ่มตัวอย่างมีความคาดหวังการให้บริการของแขวงเมืองราย เทศบาลนครเชียงใหม่ เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการประชาชนของแขวงเมืองรายมีการพูดจาสุภาพ มีความอ่อนน้อมถ่อมตน มีมนุษยสัมพันธ์เป็นกันเองกับประชาชนผู้มารับบริการ และมีความคาดหวังในการได้รับข้อมูลและข่าวสารการบริการทางราชการอย่างชัดเจนสมบูรณ์ นอกจากนั้นพบว่า ประชาชนมีความหวังในสถานที่บริเวณที่รับรองประชาชนที่มารับบริการและสภาพแวดล้อมบริเวณที่ตั้งแขวงเมืองรายอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด ห้องทำงานของแต่ละฝ่ายมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยพร้อมที่จะให้บริการประชาชน

ธนชาติ นาวิรัตน์วิทยา (2549 : 78-80) ได้ทำการศึกษาเรื่องการรับรู้และความคาดหวังของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดชลบุรีที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรีในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า การรับรู้ของปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบการรับรู้จำแนกตามเพศภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามอายุแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านพัฒนาเศรษฐกิจ ด้านการเมืองและการบริหารจัดการ และด้านสาธารณสุข จำแนกตามระยะเวลา การปฏิบัติงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านสาธารณสุข ส่วนระดับความคาดหวัง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคาดหวังจำแนกตามเพศ อายุ และระยะเวลาการปฏิบัติงานรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

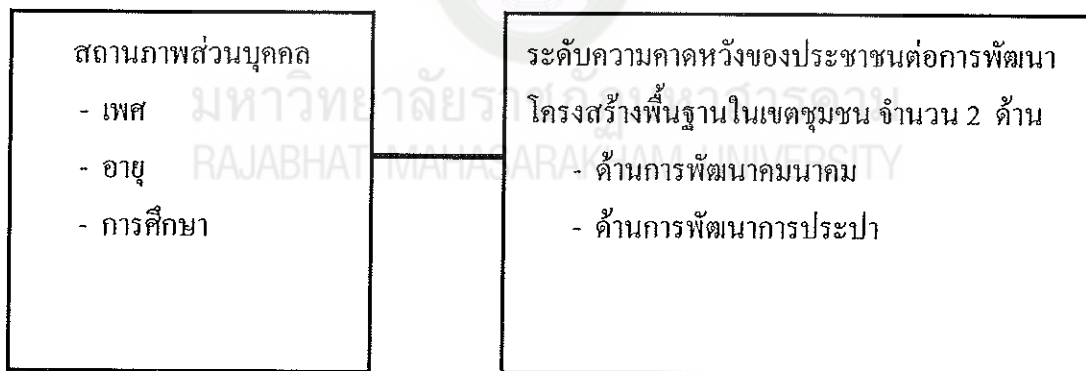
ประสิทธิ์ เนืองหล้า (2542 : 86-89) ได้ทำการศึกษาเรื่องบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลและความคาดหวังของชุมชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน พบว่า การปฏิบัติจริงของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนอยู่ในระดับปานกลางและพบว่ามี การปฏิบัติจริงมากที่สุดในเรื่องของการวางระเบียบผังเมือง รองลงมา ได้แก่ การจัดการพื้นที่สีเขียวและการจัดการของเสียและสารบริโภค ความคาดหวังของชุมชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอเมืองพะเยาอยู่ใน

ระดับมาก และพบว่ามีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่องของการจัดการของเสียและสารบริโภค
รองลงมา ได้แก่ การจัดการพื้นที่สีเขียวและการจัดการของเสียและสารบริโภค

ความคาดหวังของชุมชนต่อการจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชน ในเขตพื้นที่อำเภอเอง
พะเยาอยู่ในระดับมาก และพบว่ามีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่องของการจัดการของเสียและ
สารบริโภค รองลงมา ได้แก่ การวางระเบียบผังเมืองและการจัดการพื้นที่สีเขียว

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาได้นำมาใช้เป็นแนวทางใน
การศึกษาคความคาดหวังของประชาชนต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตชุมชนของ
องค์การบริหารส่วนตำบลนาอูดม จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาคมนาคม และด้าน
การพัฒนาการประปา นอกจากนี้ยังศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนที่เกี่ยวข้องกับ
การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในเขตชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลนาอูดมอีกด้วย ดังกรอบ
แนวคิดของการศึกษาต่อไปนี้

แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดในการศึกษา